

Обнављање претплате

Моле се господа претплатници „Цет. Вјесника“, којима је истекла претплата, да је обнове најдаље до краја овога мјесеца, да им се ипак не би оставило.

Администрација
„Цет. Вјесника“.

Свјетска штампа у очи јубилеја

И њемачки лист „Altonaer Nachrichten“ у јутарњем издању поводом прославе педесетогодишнице владавине Њ. Кр. В. Књаза Господара доноси чланак ове садржине:

Између балканских држава умјела је Ц. Гора, земља „Црних Брегова“ од вајкада да задржи неки извјестан ванредан положај, и да се опколи неким романтичним сјајем, који је дијелом у јединственом обилежју природе те Књажевине, дијелом у бићу њеног самосталног смјелог и ратоборног народа био основан. Црна Гора, како се та земља зове у земаљском језику, бива сваке године метом многих путника, који су занесени њеном сликовитом љеном и са чуђењем примјећују, како се сјајно Црна Гора развила у пошљедњим десетинама, т.ј. на који је културни степен мудрог и разборитог владавином њезиног разумног владара, Књаза Николе I. доспјела.

Донста се може мало земаља Балканског Полуострва подичити тако добро уређеном државном управом, као Црна Гора. Сједи Књаз, особити познавалац људи, умно је да вјештачки, малени, једноставни брдски народ својих поданика мало по мало са благодатима срећеног напретка упозна, да га полако више и више на више поведе и начин, како је он доспјео до те лијепе мете, издаје његовом владавичком таленту не само рјечиту свједошћу, него пруже и доказ за то, са каквим се он људским разумијевањем у народни карактер иначе тешко савладивог Црногорца умно да задуби, и којима он и крај својих просвјетитељских настојања ипак ништа од њихове природности и првобитности није одузео.

Прилично запунитена индустрија Црне Горе, а по особо трговачки саобраћај, осјетили су, како ћемо касније видјети. Николом I. осјетан напредак, који је на три стране доноси користи, јер је Књаз тим осигурао народу не само неко извјесно благостање, него је тим утврдио према на пољу углед земље, који ова захваљујући његовом настојању доиста у очима свих културних држава, и то с правом, ужива.

Шљедети мјесец пружа Европци прилику, да опет управу свој по-

глед на Црну Гору и да ода њезином владару признање, које је исти своме народу посвећеним и тако крвним успјехом окруженим животним послом у изобиљу и заслужно. Црногорски Књаз Никола I. слави 15. августа педесетогодишњи јубилеј владавичког дјеловања и неће само његов народ том приликом у јасном одушевљењу узвикнути, и народи Европе узете искрена и срдачна учешћа, на тој светковини.

Никола I. Петровић Његош, Црногорски, син војводе Мирка Петровића и синовац Данилов, првога црногорског књаза, који је године 1860. пао као жртва кукавичког убице, родио се 7. октобра године 1841., налази се дакле у 69. години живота, на граници библијске старости, о којој се каже, коју је дочео у мудри и послу, да је његов живот био срећан. Није недоштајало озбиљна, свјесна рада, али не ни лијених и великих успјеха, које је неограничено поштовање и љубав његовог народа придонила Књазу — расуто сјеме довијело је богата плода, и ако су дивље буре превалиле по њему. У рату као и у миру одржао се Књаз Никола на челу свога народа, као вјеран савјетник и вођа, увијек са својом узвишеном метом пред очима.

Године свога образовања провео је Књаз с почетка у Трсту, а затим у Паризу. Бујан живот метрополе на Сени, и духовитост његових високих друштвених кругова учинили су да је сазрио као фини свјетски човјек и окретан дипломата, као што га ми данас познајемо.

19 година стар, предузео је он тешку владавичку дужност и богате бојевима бјеху прве године Његове владавине. Подигоше се у оно доба становници Херцеговине, а Црна Гора је симпатисала са тим устанком, што је имало за пошљедицу, да би Цетиње, пријестоница Књажевине, од без препреке продируће турске војске силно пријешњено, док није напоскон скадарски мир докучао опасан положај, и ако под погодбама, које су садржале за Црну Гору тешка понижења која су пак срећом само дјелимиче дошла до испуњења. Године 1862. шљедно је мир, који је трајао 14 година и за земљу се под владавином њеног дјелатног Књаза попео до богата благослова.

Никола I. посветио је сада читаву своју пажњу и радиност унутрашњем уређењу своје Књажевине и настојао је да створи своме народу положај који сада заузима. Он је удесио и поправно школство, које је до тада било доста занемарено, настојао је да трговину и занате као и сточарство, као најглавнији извор прихода земаљских побољша и допринио је тим, као што смо споменули, знатно поди-

зању народног благостања. Зарађивање у Црној Гори је много раширије од некадашњег; вриједност извозина, које Црна Гора сваке године преко своје границе прегони, износи више од 2,000,000 марака.

Стока, рибе, кастратина, коже и крзна сачињавају главну извозину, а земљорадња развија се више и више и пружа годишње по двије жетве. Прво је вино и духан, који се поред жита много сади у Црној Гори.

Трговачка флота од преко 150 лађа служи за пут по води. Путеви кроз растресене Црне Горе, који се састоје само из стаза и путања, отежавају прилично брзи саобраћај; за пошту служи 21 звање, 23 брзојавне станице и телеграфска линија од скоро 850 км дужине. Свакако није била лака задаћа за Књаза, да изведе тај самоноздани, слободни и ратоборни брдски народ у годинама мира тако високо путем цивилизације, да се напоскон може мјерити са свакиим народом балканских држава.

У јулу год. 1876. заорише се опет убоје фанфаре кроз земљу црних гора; поносна Црна Гора покушала је да стресе јарам портин и хитала је са племенски сродном Србином у рат са Турском, на крвав. борачки бој, који је трајао двије пуне године који је пак земљу богато обдарио и помогао јој да освоји драгоцјено добро, који посјед је већ давно сачињавао сан сваког Црногорца, који је љубио своју домовину — проширење Црне Горе! У диму од пушчаног праха дивљих бојева родила се она, народна слобода Црне Горе. И ако је ништа још помогло особи Књажевој, који се са сјајним одушевљењем на челу својих поданика за право и слободу земље борио, срцима Његовог народа да приближи, то је тим учињено. У љубави, благодарности и обожавању погледао је народ горе к својме Књазу, који га је довео до жељеног ишчекиваног циља. Берлинским уговором осигурана је Књажевини самосталност, додијељено јој је проширење посједа и отворен приступ к мору.

И опет насташе златне године мира, које је Књаз Никола на то употребљено, да унутрашње доградњавање своје државе доврши; подузеће, које је он у сваком правцу испунио. Народ га је брзо научио цијенити и потпомагати уређеном интелигенцијом, која почива у снажним синовима црних брда најбоље у његовим благородним плановима. И тако је бујала Црна Гора све више и више и Књаз Никола I. може да се са поноситом радошћу на те сјајне резултате тешке борбе и напора осврне.

Са достојанством, које је преузео, кад је ступио на пријесто Црне Горе,

узео је драговољно и безбројне терете које му је његово владачество доносило. Неуморна радност државника и управљача судбине његова народа није ипак била у стању, да потисне потајну наклоност пјесништву, која се усидила са момачким годинама у његову душу — Књаз Никола I. полазно би у својим слободним часовима међу пјеснике, и точно је своју дубоку, топли љубав према отаџбини и народу у облику савршене и њежношћу проткане пјесме. Он је величао славну прошлост и смјеле јуначке подвиге Црногораца у истинском одушевљењу и уносио се тим за увијек у срца оних, којима он тако мудро и праведно влада. Али не само као пјесник пјесама, и као драматичар убрао је многострани и даровити Књаз заслужену ловорику. Његова драма „Балканска Царица“ као и драмски сијев „Књаз Арванит“ сачињавају богат прилог народној књижевности.

С пјесником рука у руку иде и особити домаћин, чије срце врућом љубављу куца за његове. Књаз Никола I. је од 8. новембра год. 1860. ожењен Књагињом Миленом и 3 сина и 7 кћери потекли су из пресрећног брака племенитог брачног пара, коме предстоји украс златног вијенца. Најстарији син, мушко лијени престолонашљедник Данило довео је жену из Њемачке; Херцегинја Јута од Меклембург-Стрелица борави од год. 1899. као престолонашљедниковица Милица крај њега. Принц Мирко, други син, изабрао је себи сапутницу из куће Обреновића, а принц Петар, који је угледао свијет 1889, још је нежењен. Од 7 кћери Књажевског пара најстарија је принцеза Зорка, умрла 1890., принцеза Милица, друга по рођењу пружила је у браку руском великом Књазу Петру Николајевичу руку. Принцеза Стана удала се за Херцега Ђорђа од Лајхтенбурга, а касније за Великог Књаза Николаја Николајевича. Принцеза Јелена носи данас као супруга Виктора Емануела III. италијанску краљевску круну на красној глави. Принцеза Ана пошла је за принцом Јосифом Батембургом пред олтар. Принцезе Ксенија и Вјера су још неударе. Тако је црногорска кућа са многобројним европским владавичким дворовима везом сродства скопчана и кличући опколиће жена, дјеца и учуљачи сједога Књаза на његов свечан дан који да у здрављу и свежини доживи дозволиће свакако његова добра судбина.

Педесет година озбиљне и радом богате дјелатности су дуг низ времена, али напори, које оне крију у себи изблиједиће од Књажева погледа у натраг у сунчаном блијеску достигнутога циља а на доглед трозвезђа: љубави, благодар-

и Угарској. Из тога је јасно, да ће уговор ступити на снагу тек идуће године. То наши трговци треба да знају и да се према томе управљају како не би подносили штете а потрошачи уштрба.

Велики спор. Између општине и једног дијела грађана вароши Подгорице повео се велики спор око дозвола за грађење кућа. Тај се спор у толикој мјери био заоштрио, да је морала и полиција да посредује. Поводом тога добили смо неке написе, али их не можемо употријебити, пошто ћемо сачекати резултат истраге, која се поводом тога повела, и тада проговорити опширније о цијелој овој ствари.

„Станковић“ на Цетињу. „Биоградске Новине“ доноси: „Пјевачка дружина „Станковић“, која је о Духовима осветила своју заставу и том приликом дочекала јединствену част, да јој у заставу ударе клинче руски цар и два српска владара, Краљ Петар и Књаз Никола, спрема се, да у току мјесеца августа предузме подужи пут по српским земљама. „Станковић“ је, као и биоградско пјевачко друштво, добио позив са Цетиња, да дође на прославу Књажева јубилеја. Дружина је одлучила, да се одазове томе позиву, и о томе су већ извјестили главни одбор за прославу. Са цијелим својим мјешовитим хором, који ће бројати преко 100 чланова, „Станковић“ ће из Биограда поћи на Цетиње, задржавајући се по један дан у Сарајеву, Мостару, Дубровнику, и Котору. После прославе „Станковић“ ће обићи главнија мјеста Црне Горе: Црнојевића Ријеку, Подгорицу, Никшић, Вир-Назар, Бар и Улцињ. Из Црне Горе ће у Херцег-Нови, па морем уз далматинску обалу до *Сенске Ријеке, а одатле преко Загреба у Биоград.* На томе путу задржаће се 2-3 недеље, а приредиће низ концерата“.

Трговински уговор са Аустријом. Трговачко-обртничка комора у Сарајеву дала је овај извјештај: Поводом преговора монархије и Црне Горе за склапање трговинског уговора, трговачко-обртничка комора поднијела је — пошто се расчитала код заинтересованих — представку на заједничко министарско финансија у пословима Босне и Херцеговине, у којој је изнијела жељу, да се уведу што веће олакшице у саобраћају са границом, особито за мјеста као Фоча, Гацко, *Света и Трпунца, те да се*

успостави директни саобраћај. То мора је и даље заступати жељу неких индустрија у земљи, да се снизи црногорска увозна царина, те је најпослије изразила наду, да ће се поведени уговори повољно довршити.

Увођење електрике. Ради намјештања подземних каблова за електрику у улици Пивљанина Баја ископани су канали, чиме је ова улица потпуно изолисана од саобраћаја. То траје већ неколико дана, чиме је и саобраћај јако ометен и сведен на главну, Катунску улицу, што је такође веома незгодно, а нарочито с обзиром на саобраћај свијета, који иде по својим пословима. Да ти, што раде на увођење електрике, не би и даље тако непрактично и безобзирно радили, то би надлежни требали да обрате на ово пажњу и да нареду, да се канали не могу копати у толико дугом простору као до сада, него у краћем, колико захвата улица од угла до угла како се не би саобраћај ометао. Јер кад је овако сад како би тек било кад би се овако радило главном улицом.

Аутомобили. Поштански аутомобили полазећи и долазећи на Це-

тиње при пролазу кроз главну улицу иду оном истом брзином, као и по друму, те ушљед тога дижу таку силну праšину, да се пролазници загушују. Синоћ су опет, баш у најбоље доба шетње, читаве мањевре изводили поштански аутомобили од гаража до поште и навраг, да се главна улица налазила у облацима од праšине. Кад већ морају аутомобили поштански да пролазе главном улицом, то би требало издати наредбу, да тада саобраћају најмањом брзином како се свијет не би праšином гушио.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је из штампе и раселата је свима препаљивима и десета, пошљедња, свеска списа

„Министар у апсу“

Цијело дјело изишло је 51 штампан табак у великој осмини, или 812 страна, са 26 слика у тексту.

Броширан комплет овога списа продајемо за десет динара. Уговорени комплети коштају једанаест и по динара.

Од балканског романа „Голоте“ имамо још комплета. Броширанима је цијена 6, а укориченима у платно 8 динара.

Од осталих списа г. Владана Ђорђевића имамо још: а) три комплета „Крај једне династије“, цијена им је по 30 динара; б) три комплета „Српско-турског рата“, цијена им је по 10 динара; в) „Моја одбрана пред судом“, цијена један динар; г) један комплет „Отаџбине“, цијена му је пет стотина динара; д) Историја војног санитета у српско-бугарском рату, цијена 5 динара; е) Јавна предавања, цијена 1 динар; е) Цариград и Букурешт, цијена 1 динар.

За поруџбине изван Биограда ми плаћамо поштарину.

Биоград 25 маја 1910 год.

Администрација

књига г. Владана Ђорђевића
Македонска улица бр. 27.

ПОЗИВ НА ПРЕТИЛАТУ

Написао сам и штампано у штампарији Науковића и Стефановића у Биограду књигу под насловом „Српски споменици из травунске околине“ која износи пет табак, а цијена јој је 1 перпер.

У књизи се налази поред предговора и списа географског подјелом и опису жупаније Љубомира један историјски чланак о хронолошком владавњу Трајковских владара од постанка Трпунске независне области, до прогласи сивога Херцага Стефана, опис 21 цркве и манастира Косијеревца са припадајућим гробовима из средњег вијека.

Ко жели имати овај лексикон о делимичном прегледу „Српских споменика из травунске околине“, нека се обрати на г. Блажа Јокановића у Никшићу и на писца.

Скупљачима дајем десету књигу, а књиџарима обични радат.

Манастир Острог, 20. јуна 1910.

1-2

Ред. Никковић.

ЦРНОГОРСКА ПИВАРА „ОНОГОШТ“ У НИКШИЋУ

ОБЈАВА

Према рјешењу управног одбора, а са гласно чл. 8. Друштвених правила умољавају се г. г. акционари Црногорске Пиваре „Оногошт“ у Никшићу, да изводе уплатити своје акције најмање 70% у року до 15. августа ове године.

Који на би до одређеног рока уплатно, поступиће се у смислу чл. 9. друштвених правила.

1-3

Управа

НА ЗНАЊЕ

Овим јављамо поштованој публици како из мјеста тако и са стране, да смо приликом срећног јубилеја нашег Узвишеног Књаза Господара, отворили сада у недељу 4. ов. мјесеца

РЕСТОРАН

у најљепшем природном мјесту за љетну сезону овога срединта у Општинском Парку (романова ливада), гдје смо већ саградили бараку и начинили удобна мјеста за одмор посјетиоцима приликом ове љетне сезоне, а гдје ће поштовани посјетиоци, поред природног уживања, наћи свагда: природна црногорска пића, пића домаћег и страног, печеног меса, пршуте, салама, сира, јаја и т. д. и т. д. **Послуга брза и тачна. Цијене умјерене.**

Цетиње, 3. јула 1910. г.

С поштовањем

Томица Стаматовић,
са друштвом.

Технички Биро за централно гријање и санитарску технику

МИЛОША П. РАДОЈЛОВИЋА

ИНЖЕЊЕРА

Југовића ул. 2.

БИОГРАД

Телефон 474.

Израђује: Централна гријања топлим водом; ниским и високим парним притиском; топлим ваздухом; и све врсте вентилације.

Инсталација и канализација најмодерније санитарске технике: Бања; Болница; Санаторија; државних и приватних зграда; специјално домаћих купатила са топлим водоводом по цијелој згради. 6 6

ЧУВЕНИ

ФРАНЦУСКИ ШАМПАЊЕР

и ШВАЈЦАРСКИ ЕМЕНТАЛЕР СИР

нуди агентурна и комисионарска радња

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА

ПОДГОРИЦА

К'о да пушка пуца, так' се свуда хори

О јевтиноћи и доброј реби

Христифора Моравца

ДЕДЕР

ДА СЕ ОДМОРМО

У ХЛАДУ УКУСНО УРЕЂЕНЕ

БАШТЕ

КАФАНЕ

„ЦРМНИЦА“

гдје је модерни нови НАМЈЕШТАЈ а можемо добити разног пића, ликера и леденог пића; закуске, компота и др. слаткнина из познате фирме ЕТТИ у Бечу.

БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском тешке туге и жалости и никад непроболне ране, које нас увидли грозним случајем, приликом губитка нашег драгог и никад незаборављеног сина, односно брата.

† Франа Иванковића — Маровића
чиновника Барског Друштва

који се несрећним случајем купањем у мору утоио 1. јула о. г. у свом млађаном животу од 18. година, сматрамо за особиту дужност и овим путем изјавити своју доживотну хариост и благодарност свим онима који на први глас прискокнуше не би ли покоји ка спасу из чељусти смрти; цијелој родбини, пријатељима и зван-

има и у опште приједом мјесном грађанству без обзира на вјеру и сталеж који су исказали своје дубоко саучешће, почастили покојника људским разним вјенцима, и који га љубе и тужно оплакаше и онако у великом броју до вјечне куће испратили.

Такође хвала Управи Барског Друштва на челу са својим директором г. инж. Витезом Гулином који са подручним чиновницима присуствоваше погребу и положише људски вјенцац.

Свима и свакоме вјенца хвала а од Свевољубега награда.

Ст. Бар, 7. јула 1910.

Узвишено родитељи Мило и Вероника и брат Иво.